

CEYHAN USANMAZ

Kâğıttan Kaplan

öykü

Tükenmez sandığım
tükenmezkalemime...

*“Fakat artık ümit yetmiyor bana,
ben artık şarkı dinlemek değil
şarkı söylemek istiyorum...”*

Nâzım Hikmet Ran,
30 Eylül 1945

İçindekiler

– pijamalı hasta, yağız şoföre çabucak güvendi	9
– İstanbul'da tavşan avı	24
– kitaba adını veren öykü	33
– başkaldıran hayalet	39
– son, nokta	50

– pijamalı hasta, yağız şoföre çabucak güvendi

“Nereden başlamalı?

Bu soruyu boş bir sayfanın önünde
onlarca kez sordum kendime.

Sanki kitabı yazmaya girişin kapısını aralayacak
ve tüm şüpheleri bir anda ortadan kaldıracak cümleyi,
o tek cümleyi bulmam gerekiyordu.
Bir tür anahtar.”

Annie Ernaux’nun Nobel Ödülü konuşmasından...

Değil tuğla kalınlığında romanlar yazmak, alelade karalamalar yapsam, kesintisiz yuvarlaklar çizsem bile hayatımın sonuna dek muhtemelen tüketemeyeceğim kadar kalemim ve kâğıdım var.

Kurşun, versatil, tükenmez, dolma, roller, keçeli, jel mürekkepli, iğne uçlu ve hatta o bağımlılık yaratabilecek karakteristik kokularıyla yazı tahtası kalemli; hemen yakınlarında da resim kâğıtları, renkli fotokopi kâğıtları, teknik çizim kâğıtları, mat kuşe kâğıtları, aydınlar kâğıtları, karbon kâğıtları, kraft kâğıdı ve hatta artık pek bulunmayan gerçek bir papirüs parçası; bir yığın olarak da tarihli tarihsiz ajandalar,

izgili izgisiz defterler, kareliler, güzel yazı defterleri, birkaç evrak kayıt defteri, yatay resim defterleri, bol çizgili müzik defterleri, irili ufaklı not defterleri, hacimli spiralliler... Ve hangi köşede, hangi çekmecenin dibinde neyin olduğunu unuttuğum gerekli gereksiz bir sürü kırtasiye ürünü... Yazmak için bir araya getirildiler getirilmesine de sonuç, tek bir cümle. Ne israf!*

Ardımdan, bir Őeyler yazabilmek için en azından her yolu denedi, diyecek kimse de yok. Ne kurŐunkalemler sivriltti bu uğurda, ne mürekkepler çekti türlü çeşit dolmakalemine ama en çok tkenmezkalemleri sevdi, diye afili cümle meraklısı dergilerin birinde bir anma yazısı yazacak bir tanıdığım ol- saydı mesela... Daha da önemlisi, bir Őey yazabilseydim de hakkında yazı yazılacak biri olabilseydim. Mavi tükenmez- leri tercih ederdi özellikle, diye yazmasını isterdim. Kalender kalemler, derdi onlar için. Pek önemsenmeyen, çoğunlukla orada burada unutulana, kimsenin sahiplenmediği, kapak- larını kimbilir ne zaman yitirmiŐ, hafiften akıtıyor diye terk edilmiş, aldığı sayısız darbeyle gövdesi çatlayıp zedelenmiŐ, arkası hınla diŐlenmiŐ... Havasız ganyan bayilerinde kavga gürültü kupon doldururken, buėulanmiŐ camlardan içerisi görünmeyen kahvelerde geçen haftadan kalma bir gazete- nin bulmacasını çözerken ve en çok da engel bulmacanın ortasındaki nl Őarkıcıya bıyık çizerken, kaç lira tutacağı önemsenmeden geçici bir mutlulukla yapılacak bir market alıŐveriŐinin listesini hazırlarken, emeklilerin vakit ldrd- ġ bankaların bankalarında elden ele hoyratça kullanılan,

* Ama oluyor böyle Őeyler. KuyrukluŐu kuyruksuzu, sonsuz yıldıız ve gezegenle ve maddenin binbir türlü hlinde çeŐitli uzay cisimleriyle, kuasarlarla, pulsarlarla, kara deliklerle dolu sonsuz bir evrendeyiz. Ve tüm bu iflah olmaz kaos içinde, yaŐanabilir olduğu söylenen tek bir gezegen var elde. Soluk mavi bir nokta. Peki o zaman, Dünya zerindeki yaŐam da bir israftan mı ibaret?

karanlık araba torpidolarında ya da karmakarışık çantaların dibindeki atıştırmalık kraker kırıntılarının arasında öylece kaderine terk edilmiş mavi tükenmezler... Bazen hafifçe bir sendelerler uzunca unutuluşların ardından ama şöyle sertçe bir sallayınca ya da uçlarına hohlanınca kendilerine gelip işlerini yaparlar mutlaka. Bu kadar ilgisizliğe, yok saymaya karşın yine de her an göreve hazırdırlar. Üstelik, hiç umulmadık zamanlarda yardımına koşan yine onlar olur; bir elinde telefon, telaşla not alman gerektiğinde elinde âdeta kendiliğinden belirirler.* İflah olmaz bir adanmışlık... İşte bu yüzden, kendisini biraz da mavi tükenmezlere benzetirdi sanırım, diye yorumda bulunacak bir arkadaşım olsaydı...

Aslında biliyorum, asıl sorun bambaşka; tükenmez ya da değil, elimde ne çeşit bir kalem olursa olsun, bir deftere ya da kâğıda yazarken, çizgiliymiş düzmüş, samanmış kareliyimiş hiç değişmiyor, sonu hep karalamayla bitiyor. Aklıma ne zaman düştüğünü, neden vazgeçemediğimi bilmediğim o giriş cümlesinin ardından bir başka cümle yazıyorum mesela, beğeniyorum gibi, peşinden birkaç cümleyi daha sürüklüyor, şanslı günümdeysem bir iki kısa paragrafı da belki... Ama dönüp tekrar okuduğumda içime sinmiyor, üstünü karalayiveriyorum yazdıklarımın. Cümleleri, o kısa paragrafları hiç görünmemecesine karalamak da yetmiyor bazen, bütün kâğıdı doldurana kadar elimi kaldırmadan devam ediyorum. Boş bir kâğıdı buruşturup atsam ayıplanacağım sanki.

Bazen de boş boş, adımın ve soyadımın baş harflerini,

* Dergicilerin yerinde olsam, tam da bu sayfaya bir kutucuk açar ve Paul Auster'dan şu anekdotu eklerdim; tabii Auster'in sokak karikatüristi tarzında abartılı bir çizimi eşliğinde: Küçük Auster maçta, bir fırsatını bulmuş ve hayranı olduğu sporcudan imza alacak ama o da ne; ne sporcuda kalem var ne de Auster'da ya da ebeveynlerinde! Hiç kimsede yok mudur bir tükenmez? İmzayı alamaz. İşte o günden sonra Auster, işe yarar ya da yaramaz, kalemsiz dışarı adım atmamış...

aralarına nokta koyacak şekilde yan yana yazıp üzerlerini karalamaktan ibaret o çocuksu imzama atmıyorsam eğer, etrafımda gördüklerimi yazmaya başlıyorum. Ö'lerinin noktalarını farklı şekillerde abartarak *pötibör bisküvi* ya da *yarım yağlı pastörize süt*, yazıyorum mesela; olmadı, *süt* kelimesini bu sefer harflerini büyüterek bir kez daha yazıyorum, *SÜT*, diye. Sonra *T* harfinden küçük bir kuyruk çıkıyor, ama o oyuncu kuyruk bir türlü durmuyor yerinde, önüne çıkanları yiyerek büyüyen bir yılan gibi giderek uzuyor, uzuyor ve işte, kesintisiz yuvarlaklar çizmeye başlıyor... Süt gibi bembeyaz olan kâğıt kararıyor ya da mavinin türlü çeşit tonuna bürünmeye başlıyor.*

* Neredeyse kör edici beyazlıkta olan bir sayfanın karşısında boşluğa bakmaktan-
sa (kimileri masumiyeti hatırlayacaktır o beyaz sayfanın karşısındayken ya da
her şeyin başlangıcını) görünüşte anlamsız ama aslında masmavi bir sonsuzluk
yaratıyordum kendime. Tükenmez kalemin üzerinden iki kere geçtiği yerlerde
koyu dalgalar oluşuyordu mesela. Karalanmadan kurtulan incecik beyazlıklarda
köpükler. Sakince çalkalanan bir sonsuzluk; derin bir deniz...